

KRATKE STANICE JEDNOG ŽIVOTA

Detinjstvo na selu bilo je lepo, ali je prebrzo proletelo. Šuma, livada, bašta, igra s rođacima i rođakama, svuda zvuk slovenačkog jezika.

Osnovna škola je već bila malo napornija. Dreka direktora: „Ako sam u ratu izašao na kraj s vojnicima, valjda ću izaći na kraj i s vama“. U drugom razredu osnovne škole, klečanje u uglu s podignutim rukama, jer roditelji nisu mogli da mi kupe cilindar za pozorišnu predstavu. Sedenje posle časova radi učenja slovenačkog jezika, zato što se nastava slovenačkog obavljala posle redovnih časova. U četvrtom razredu, prekorni pogledi školskog inspektora, direktora i nastavnika, jer sam bio jedini koji je išao u gimnaziju, uz to slovenačku. „Trebalo da odeš u Viktring, u glavnu školu, tamo su ti prijatelji, ovde nemaš nikog.“

U gimnaziji, poslepodnevna nastava, zato što nije bilo slovenačke gimnazije. Igrao sam fudbal u ASKÖ, Kotmara vas, četiri godine, sve dok me nisu isključili zbog duge kose i političke neposlušnosti. Borba s latinskim, ponavljanje četvrtog razreda upravo zbog latinskog. Lektira *Seksualna borba mladosti* Vilhelma Rajha, u trećem razredu, u pauzi; zaplena knjige zbog nedoličnog ponašanja u slobodno vreme. Zato je čitaju svi profesori. Tek posle nekoliko nedelja vraćaju knjigu mom ocu.

I već počinje profesionalni život. Za početak učim kuvarski zanat. U *Narodnom podrumu*. Posle četrnaest dana, trovanje krvi. Posle još četrnaest dana, otpuštanje. Kako kasnije saznajem, uz obrazloženje „taj je posle dva meseca prevazišao sve šegрте“. Kad su me udaljili, nisu znali da sam ionako hteo da odem. Biro rada. Na pitanje šta umem i šta me zanima, odgovaram – čitanje. Okretanje telefona, šaputanje u slušalicu službenika, ponuda moje ličnosti uz komentar: „Komplimenti, gospodine inženjeru; hvala gospodine inženjeru, ali ipak moram da vam kažem, on je Slovenac!“ Primaju me bez obzira na to. Počinje učenje za knjigovesca, godinu dana u Klagenfurtu, dve godine u Beču.

Ostalo ću brzo ispričati: vojsku sam služio u Alenštajgu, radio sam u knjižari *Herman*, u 20. godini imao sam sopstvenu štampariju, u 26. sam radio kao ofset-monter, u 27. preuzeo sam izdavačku kuću *Drava Verlag* i knjižaru *Naša knjiga*, kao i modernizaciju domaće štamparije; prvi prevodi dela slovenačkih pisaca od kojih nijedno nije bilo objavljeno na nemačkom; početak opažanja slovenačke književnosti u nemačkom govornom prostoru. U 32. godini sam osnovao sopstvenu izdavačku kuću, zaposlio se u firmi *Colonia osiguranje* u oblasti organizacije, posle dve godine bio sam odgovoran za poslovanje s Jugoslavijom, što se ukida zbog ratnog meteža. Austrijski šef marketinga osiguranja bio sam još dve godine. Godine 1990. dobio sam austrijsku državnu nagradu za izdavaštvo.

Sa 38 godina napustio sam osiguranje i usredsredio se na izdavaštvo, pomagao porodicama spisateljica i spisatelja emigranata, osnovao *Bosansku biblioteku*, dobijao pisma-bombe, na moju adresu stizala su i lažna pisma-bombe i pretnje ubistvom, optužen sam zbog navodne prevare sa subvencijama, da bih posle 18 meseci istrage i sudskog procesa

bio oslobođen; zapao sam u tešku finansijsku krizu, otuđeno mi je nasljedstvo, životno osiguranje, jedna stara seoska kuća i sva nepokretna dobra.

Autor sam radio serije *Čitanje je avantura u glavi*, jedan od autora emisije *Noć knjige Oko zamka*, osnivač i izdavač edicije *Probrana Evropa*, osnivač *Vizerove enciklopedije evropskog Istoka*, jedan od inicijatora *Velike nagrade istočnoevropske književnosti*, koju je ustanovio BA/CA i KulturKontakt Austrije, suorganizator evropskog dijaloga *Duh i sadašnjost* u Segau-bergu, predsednik dvojezičnog radija AGORA, gostujući lektor na univerzitetu Alpen-Adria u Klagenfurtu/Celovecu, 2002. i 2006, inicijator internet platforme *proKarntenlza Koroško* (www.prokaernten.at), godine 2004. predsednik Austrije mi je dodelio počasnu profesionalnu titulu profesora. Izdavač, pisac, prevodilac. Otac, suprug, kuvar...